

Vilciens ar

Kulakovu

Ar dzelzceļu saistītu piedzīvojumu **Jurim Kulakovam** ir bijis daudz. Izdemolētais Ogres vilciens pēc *Pērkonas* koncerta, tad – Veidenbauma dziesmu cikls, iedzīvināts vilciena vagonā. Nu – arī ilgi gaidītā kantāte *Sarkanais vilciens*, kas latviešu tautas traģēdijas dienā 14. jūnijā tika atskaņota Latvijas Dzelzceļa muzejā. Pat šajā svinīgajā brīdī Juris iemanījās būt simpātiski nepieradināms.

SANDRA LANDORFA

eraugot uz ielas karogus ar melnām sēru lentēm, cilvēki bieži rausta plecus, cits citam jautājot – par ko tad mums atkal jāsēro? Varētu jau viņiem pārmet istu atmiņu un savas vēstures nezinašanu... Bet ja pat lēģerus izgājušais dzejnieks Knuts Skujenieks intervijā *Patiesajai Dzīvei* pirms pusotra gada atzina, ka sēru dienu mūsu tautai esot krietni par daudz... Lai nu kā – 14. jūniju, traģisko pirmās latviešu tautas izvešanas dienu, zina visi. Rīgas centrā dzīve svin vasaru, bet Dzelzceļa muzejs ar sēru lentēm sasauca unisonā – te it viss atgādina par agresiju pret cilvēku. Robustums, milzu vilciena purns, sarūsējušas trepītes sažuvušu asiņu krāsā... un vagoni. Kad tuvojos lielajai zālei, maigas bērnu balsis izdzied *Aijā, Ansīt, aijā...* un šūpuļdziesmas liegumu kā ar automāta ložu kārtu nopļauj mūzikā iekodēta agresija. Šos sāpīgos pretmetus, viens pie sintezatora sēžot, ir izdzīvojis komponists Juris Kulakovs. Viņš nokavē mēģinājumu, ierodas uz pašām tā beigām. Daudzi skatās aizdomīgi, jo šķiet, ka viņš ir iedzēris. Juris mazliet vainīgi smaida un viens pats uz skatuves stiepj un kārtu sev nepieciešamo smago aparatūru. Viss ir saprotams – bērnu centība un pacietība, diriģentes Airas Birziņas pašreizējā, Ievas Akurateres maģiskā personība, Jāņa Paukštello viedums un cilvēcība, arī menedžeres kārtības izjūta. Bet komponists Juris tomēr ir mazliet šķībs. Un arī tas ir skaists pretstats,

kurā spilgti pierādās talanta dramatisms. Par Jura sarakstīto kantāti *Sarkanais vilciens* diriģente Birziņa teikusi, ka tā rakstīta ar atklātiem nerviem un asiņu garšu. Šis brīnišķīgās mūzikas radītājā šī garša arī ir dzimusi. Citādāk jau nevar.

Juri apskauj sirms kungs, Pēteris Tērmanis ar kundzi. Viņš ir trimdas latviešu dzejnieka Pētera Aigara (kristītajā vārdā Herberta Tērmaņa) dēls, kurš pirms vairākiem gadiem rosinājis komponēt latviešu rekvīemu deportāciju upuriem ar sava tēva sarakstītas poēmas vārdiem. Šos cilvēkus apņēma kārtības un labklājības aura, un atkal jau Juris blakus viņiem izskatās kā tāds tumšais eņģelis – uz visām pusēm plīvojošiem nepaklausīgiem matiem un mazliet nenoturīgu, kļīstošu skatienu aiz brillēm. Tāds aizkustinoši nepieradināts viņš savā nazālajā balsī visiem pēc kārtas jautā – *Vai šķiltavas jums ir?* – un, tās dabūjis, smēķē lielās zāles maliņā, pelnus paklausīgi birdinādams sev plaukstā. Tomēr menedžere ir klāt un zvēr, ka viņai nocirtiņot galvu, ja Juris nebeigšot piesmirdināt zāli. Juris spurojas pretim, bet beigās ar visu krēslu tomēr tiek aiztransportēts otrpus durvīm. Nu, labi – viņš saka...

Jā, Kulakovs ir nepaklausīgs. Un ar vilcieniem viņam arī ir bijušas darišanas. Vispirms jau – bēdīgi slavenais Ogres vilciens, kuru izdemolēja pēc Jura grupas *Pērkonas* koncerta Ogrē. Nu, kāds gan sakars *pērkoniešiem* ar šiem alkohola apdullinātajiem jauniešiem? It ▶

FOTO: ANGARS HIBNERIS

DVĒSELE VAĻĀ. Lai gan Juris apgalvo, ka esot askēts un no cilvēkiem norobežojoties, no viņa staro tāda draudzības un labestības deva, kāda vienā cilvēkā parasti neietilpst.

► kā jau nekāds, bet tomēr – viņi Jura komponētājā melnā blāva *ak, vai, cik stulbi nosist gulbi!* Un nosita ar! Tikai ne gulbi, bet vilcienu. Pēc tam pašu *Pērkonu* nobloķēja un Jurim liedza stāties Konservatorijā.

Otrreiz vilciena tēma pie Jura atgriezās, kad režisors Arvīds Babris bija iecerējis Jura dziesmas ar Eduarda Veidenbauma vārdiem (arī, starp citu, visai dumpīgas) iestudēt ripojoša vilciena vagonā. Tad riteņu dunoņā tika izdziedāts daudz latviešu, arī paša Veidenbauma, ceļš uz izglītību – dzelzu ceļš, kas ved uz Gaismas pili, tolaik Sanktpēterburgu un Tērbatu. Kas notiek ar cilvēkiem, kad viņi šai stikla kalnā ir uzrāpušies? Pārsvārā viņi kļūst vientuļi savā garā – kā jau visi, ne tikai Raiņa kalnā kāpēji. Tāds ir arī Juris. Un, palīdz Dievam, ka viņam šis vientulības ir gana. Tad ik pa laikam varam svinēt šādu diždarbu piedzimšanu.

– Vai tu parasti pievērs uzmanību tam, ka karogi izkārti ar melnām sēru lentēm?

– Jā... es pievērsu tam uzmanību.

– Tev šo sēru nešķiet par daudz?

– Kā lai pasaka... Latviešu tautas vēsturē ir ļoti daudz traģisku lappušu, un es domāju, ka tās ir jātur godā un jāatceras – ka tā ir bijis. Pateicoties tam, mēs esam dzīvi, esam šeit, un Latvijas valsts eksistē. No globālām pozīcijām raugoties, Latvija ir ārkārtīgi maza. Arī šī valoda. Labākajā gadījumā ir tikai divi miljoni, kas runā latviski. Un, ņemot vērā demogrāfisko situāciju... nu, ceru, ka tā uzlabosies. Ka patriotisms gūs virsroku.

– Nu, gan norunāji kā politiķis no tribīnes! Pašam smieklī nenāk?

– Nē. Es neesmu politiķis. Es esmu nacionāli konservatīvs Latvijas patriots. Tāds esmu bijis vienmēr. Jaunībā – ļoti radikāls. Tagad... tagad varbūt iecietīgāks, tolerantāks pret citādiem viedokļiem. Tomēr joprojām palieku tas, kas esmu.

– Tev ir disidenta dvēsele?

– Stingri ņemot, nekad neesmu bijis disidents. Esmu bijis, kā jau teicu, nacionāli konservatīvs latvietis. Tas, ka Latvija bija okupēta... nu, to mēs pārdzīvojām. Šai sakarā man ir smieklīgs stāsts. Esmu beidzis Līvānu 1. vidusskolu. Piedalījos gan matemātikas, gan ķīmijas, gan bioloģijas olimpiādēs. Fizikas skolotājs ārkārtīgi pārdzīvoja, ka es nekļuva... par fiziķi.

– Tad jau tevi ir kaut kas no Einšteina.

– Tajās jomās biju teicami. Līvānu 1. vidusskola ir slavēta ar to, ka visi labākie pēdējo klašu skolēni pa visiem Līvāniem

■ Viena epizode man ļoti patika. Ķeizaram, kurš tur gvelž, ka, iespējams, skaņdarbā ir par daudz nošu, Mocarts atbild – *nošu ir tieši tik, cik vajadzīgs*. Lūk, tas mani vieno ar Mocartu.

izlīmēja skrejlapas par latviešu valodu. Uzliņāja pat uz Lēņina pieminēja. Viena no tās kompānijas bija Janīna Kursīte, tagad Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes profesore, Saeimas deputāte. Toreiz Līvānu 1. vidusskola nokļuva Vissavienības, respektīvi, okupācijas, varas redzeslokā kā ļoti nepareizi domājoša, nacionāli noskaņota... Direktors tika nomests, un neviens no 10. un 11. klases audzēkņiem nevarēja iestāties Latvijas augstskolās. Viņi izklida pa Savienību, labprātāk viņus pieņēma Igaunijā. Arī Janīna Kursīte augstskolu ir beigusi tur.

– Tas uz tevi arī attiecas?

– Tik daudz, ka direktora dēls man bija ļoti labs draugs. Mani tas neskāra, jo biju sīkajās klasītēs. Bet šis notikums vispār bija diezgan liels blikšķis okupācijas pīļu diķi.

Asiņu garša

– Vai tu, rakstot kantāti *Sarkanais vilciens*, atcerējies, ka reiz jau *Pērkonam* bija ar dzelzceļu saistīts dziesmu cikls ar Veidenbauma vārdiem?

– Šajā sakarā – nē. Tā bija televīzijas režisora Arvīda Babra ideja. Viņš Jelgavas akadēmijas teātra studijas studentus ielika mazbānītī, un mēs ar Ievu tēlojām Veidenbaumu un viņa iedomāto... teiksim, mūzu. Bet ar dzelzceļu ir diezgan divaini. Mans vecvectēvs esot bijis lokomotīves vadītājs, un tiem laikiem tas skaitījās apmēram kā tagad...

– ... pilotēt lidmašīnu.

– Jā, tikpat godājams amats.

– Vai tavas ģimenes vēsture kaut kādā ziņā ir saistīta ar traģiskajiem notikumiem, par kuriem ir šī kantāte?

– Ar tuvākajiem radiem – nav. Bet, rakstot jebkuru mūziku, ir jāieņemta konkrēta situācijā. Lūdzu, iedomājieties – jūs paņēmt ar pauniņu naktī, ielādē lopu vagonā Torņakalna stacijā un aizved tūkstošiem kilometru tālu; ir zudis viss, kas bija pirms tam... Ar to pilnīgi pietiek...

– To vislabāk, šķiet, var sajūst, skatoties uz bērniem, kas tagad stāv uz skatuves un dzied. Starp aizvestajiem bija arī viņu vienaudži.

– Jā, tie bērni... Saviesīgos pasākumos ir bijuši gadījumi, kad Doma skolas kora meiteņu tēvi pienāk klāt un saka, ka tas ir vissatriecošākais skaņdarbs, ko viņu meitām jebkad nācies dziedāt. Nu, tas, protams... varētu teikt... acimredzot, hm, man ir izdevies. Un kā diriģente Aira Birziņa ir teikusi – tas ir rakstīts ar asinīm.

– To var just.

– Vēl ir tā, ka es fizioloģiski ļoti slikti jutos, kad man kaut kas jā sacer. Es to ļoti pārdzīvoju, man sākas visādas veselības problēmas. Kad ir gatavs, tad ir labi.

– Tad ir maza eiforija.

– Jā. Bet tad, kad tas viss top, ir diezgan liels izmisums. Mokoši.

– Tu ilgi rakstīji?

– Kaut kur ir tādas ziņas, ka es nokavēju kaut kādu paredzēto termiņu. (*Smejas.*)

– Pirms septiņiem gadiem?

– Jā.

– Tu tiešām nokavēji?

– Jā...

– Tāpat kā šodien mēģinājumu?

– Ja mēs tā apraugām mūzikas vēsturi, tad viens no maniem mīļajiem komponistiem Moriss Ravēls arī parasti mēdza ierasties ar kādas stundas nokavēšanos. (*Smejas.*)

– Tavi skatuves biedri kādreiz mēdz uz tevi sadusmoties?

– Tikai mazliet. Viņi ir dusmīgi līdz brīdim, kamēr ierodas.

– Un, kad tu tādā vēsā mierā sāc visu krāmēt uz skatuves, viņiem dusmas noplok?

– Jā. Tad viņi ir priecīgi!

Notis, pārtika un gara radnieki

– Vai sadzīvē tu esi sakarīgs?

– Kā lai saka... Esmu lasījis par Bēthovenu – vienu no maniem mīļajiem komponistiem –, kura gars dominēja pār sadzīvi tik ārkārtīgi, ka viņam pa visu dzīvokli mētājās nošu lapas un ēdieni atliekas. Man arī ir kaut kādas ēdienu atliekas ar izbeigušos termiņu. (*Aizgūtņēm smejas.*) Un nošu lapas arī ir pa visu dzīvokli un bibliotēku. Grāmatas... Tādā ziņā – jā. Bet tajā pašā laikā mana mamma ir ārkārtīgi kārtīga, vecāku mājās tiek uzturēta ideāla tīrība. Tēvs man mācīja būt saimnieciskam un lieki netērēties. Viņš gan atļāvās pašķīst un iegādāties lietas, kas viņam šķita elegantas, tomēr ikdienas dzīvē viņš bija ļoti taupīgs, bet nekādā ziņā nevar teikt, ka sops. Arī mani viņš ir aplaimojis ar ļoti jaukām dāvanām. Vecāki nekad man nav atteikuši kādas manas vajadzības. Bet saimnieciskumu viņi gan man ir mācījuši.

– Tu taču nedzīvo ar mammu...?

– Nē, mamma ir Līvānos.

– Un tu saimnieko...

– ... nu, jā – Bēthovena stilā. Mamma šausmās saķertu galvu, ja ierastos manā mitekli.

– Viņa reizēm atbrauc?

– Sen nav bijusi. Galu galā viņai ir jau pāri astoņdesmit.

– Vai esi redzējis jauno izrādi par Mocartu Dailes teātrī *Amadejs*?

– Jā, ģenerālmēģinājumu.

– Kas tev kā mūziķim, komponistam visvairāk lika aizdomāties?

– Ja godīgi... nekas. Izrādes literārais pamats ir Pitera Šēfera luga, pēc kuras veidota arī krāšņā Miloša Formana filma. To versiju par noindēšanu es ļoti apšaubu. Tomēr bija viena epizode, kas man ļoti patika. Ķeizaram, kurš tur gvelž, ka, iespējams, skaņdarbā ir par daudz nošu, Mocarts atbild – *nošu ir tieši tik, cik vajadzīgs*. Lūk, tas mani vieno ar Mocartu. Jo arī es uzskatu, ka jāuzņemas atbildība par katru noti, un notīm tiešām jābūt... bez kādas liekvārdības. Katrai notij jābūt savā vietā. Šajā ziņā Emīls Dārziņš ir mans etalons. Viņš, starp citu, bija ļoti liels Mocarta cienītājs. Viņš gan bijās no tā, lai neaizietu tad, kad Mocarts aizgāja. Bet, manuprāt, viņiem tie aiziešanas gadi apmēram sakrīta. Man varbūt jābūstas par Bēthovena vecumu...

– Šķiet, cilvēki tevi uztver kā tādu – ārpus laika esošu. Vai tu vispār zini, cik tev gadu?

– Mmm... varu paskaitīt... bet es neinteresējos. Es zinu savu dzimšanas gadu.

– Tu vispār domā par vecumu? Tavi vienaudži pārdzīvo dažādas krīzes – vai tu arī tās jūti? Tā mākslinieka dzīve tomēr ir...

– ... jā, citādāka. Noteikti citādāka. Jo laika plūdums ir bezgalīgs. Mūžība. Eduardam Veidenbaumam bija dzejolis, kas mums ir *Septiņiarpus* ciklā pēdējais. Kad cilvēks iedomā, cik īsais sprīdis ir laika mūžībā tavs dzīves brīdis. Zini... tas būtu tā sekli. Es izjūtu pasaules lielos garus kā savus gara radniekus. Un kaut kad es ceru satīties, piemēram, ar Veidenbaumu. Un vēl ar saviem mīļajiem dzejniekiem – Melgalvu un Elsbergu – kaut kur lidojumā Kosmosā. Un vēl – ar daudziem pasaules lielajiem gariem. Ir tāds kuriozs – es tiku aizkomandēts no Latvijas Komponistu savienības uz Eiropas mūzikas rakstnieku dibināšanas konferenci, kur bija pārstāvji no 27 valstīm. Nu, secinājums... visi ir normāli džeiki.

Par diplomiem un lielummāniju

– Tur satīki vēl dzīvus gara radniekus?

– Arī, jā. Anglīm apakšā ir trīs tūkstoši biedru, tostarp sers Pols Makartnijs un sers Eltons Džons, vācietim – arī trīs tūkstoši, ▶

INTERVIJA Juris Kulakovs

► zviēdam – kādi septiņi simti, tajā skaitā ABBA komponisti. Nu... sēdējam pie viena galda, vakariņojām, omulīgi...

– Cik ir mums?

– Mums, starp citu, ir tikai akadēmiskās mūzikas savienība. Es domāju, ka vajadzētu nodibināt arī kinomūzikas rakstnieku sekciju. Franciņiem tāda bija.

– **Viņiem kino industrija ir ļoti attīstīta. Mums šajā sekcijā būtu tikai daži – tie paši, kurus mēs zinām.**

– Daži būtu, jā. Biju akadēmiskās mūzikas savienības padomē pie Uģa Prauliņa. Mums ir tikai kādi 110 komponisti. Kopā ar muzikologiem. Bet tie ir tikai akadēmiskie. Pasaulē ir dažādi, tur ir *songwriters* – dziesmu rakstītāji...

– **Bet tu pēc kaula viņiem juties līdzīgs? Juti, ka elpojat vienu gaisu?**

– Protams! Jo daudzi no viņiem ir līdzīgi tādā ziņā, ka viņiem ir akadēmiskā izglītība, un viņi visi jaunībā ir spēlējuši rok mūziku. Un tad nu – jā, viņi sacer gan akadēmisko mūziku, gan mūziku teātriem, filmām, arī

– Vienīgi pedagoģiskajai praksei, formāli. Arī Imants Kalniņš, kad studēju kompozīciju, vienu brīdi bija paņēmis par kompozīcijas skolotāju. Domāju, ka... nu, labi... savā lielummānijā varētu teikt, ka man tajā mūzikas augstskolā jau sen vajadzētu būt goda doktoram. Un vispār es domāju, ka Latvijas situācijā neviens man nekādus papīrus neprasis, man mājās nemaz neviena diploma nav. Es nezinu... kaut kur Konservatorijā, arhīvos.

– **Varbūt tajā Bēthovena nekārtībā ir kaut kur...**

– (Skaļi smejas.) Varbūt! Jā.

Es esmu askēts

– **Zini, kāda man doma palika prātā no tās izrādes – ka talantu var noindēt ar nabadzību. Vai tu par to esi domājis?**

– Nē, nevar. Nabadzība... tā, protams, ārkārtīgi samazina komfortu. Bet talants taču neiznīkst. Jo talants ir...

– ... **smalkā matērija?**

– Jā, radniecīgs ar garu. Un, protams, gars cieš no diskomforta, miesiskā. Bet talants ne-

UPURIS. Lai rastos dziesma, oratorijs vai kantāte, ir jāizrok ļoti dziļa bedre sevī. Ko tur ielieties, tas vienmēr ir ārdošs un sāpīgs.

FOTO: AIGARS HIBNERIS

■ Es izjūtu pasaules lielos garus kā savus gara radniekus. Un kaut kad es ceru satikties, piemēram, ar Veidenbaumu, Melgalvu un Elsbergu – kaut kur lidojumā Kosmosā.

akadēmisko mūziku simfoniskajiem un kamerorķestriem. Galu galā arī es to visu varu.

– **Bet ar ko tu sāki – beidzi Konservatoriju?**

– Jā, pat gandrīz divreiz. Pirmoreiz pabeidzu ļoti smieklīgu nodaļu, tā ir priekštece džeza studijām – pūtēju un estrādes orķestru diriģentu specialitāti. Mans džeza klavieru skolotājs bija Raimonds Pauls. Tā kā esmu viens no viņa oficiālajiem četriem skolniekiem. Otrs zināmais ir Uldis Marhilevičs. Un tad tikai pēc tā Ogres vilciena stājos otrreiz – komponistos.

– **Tāpēc, ka ansambli aizklapēja ciet?**

– Nē, jau pirms tam biju nolēmis stāties, bet tā aizklapēšana faktiski apturēja manu iestāšanos. Kad ierados uz iestājeksāmeniem, man teica – atvainojiet, Juri, jums kaut kas ar dokumentiem nav kārtībā...

– **Tu nopietni izjuti tādas represijas? Neveda tevi prom lopu vagonā, bet neļāva stāties Konservatorijā.**

– Jā, tā bija. Mani paņēma kaut kādā nulles kursā, sagatavošanā pie profesora Pētera Plakida, un pēc gada es iestājos uzreiz otrajā kursā. Šis studijas es tomēr nepabeidzu, kāds gads palika. Nesen biju iestaigājis Mūzikas akadēmijā, nu jau mani kursa biedri ir rektori un prorektori. Man teica – varbūt tu gribētu pabeigt, dabūt arī maģistru šajā jomā?

– **Tev vajag to papīru?**

var pazust. Ja tas ir, tad izpaužas dažādi. Kaut vai runājot par to pašu Mocartu – labi, viņam dzīve materiāli gāja uz leju, viņš bija uzdzīvotājs, nospēlēja ļoti daudz līdzekļu azartspēlēs. Bet vienalga, kaut vai viņa *Rekviēms*, ko viņš pēdējo rakstīja, – ģeniāls! Tam nav nekāda sakara ar nabadzību. Viņš bija peldējies ļoti lielā pārtībā, bet viņa gars joprojām bija stiprs. Nu – miesa neizturēja. Visiem mums kaut kad miesa neizturēs. Tas ir skaidri un nenovēršami. Bet mēs varam parūpēties, lai tā varbūt kalpotu mazliet ilgāk.

– **Tev uznāk periodi, kad tu vairāk piedomā, lai miesa saglabātos jaunāka?**

– Es vienmēr par to domāju. Medicīna ir viena no jomām, kas mani ļoti interesē. Joprojām. Jā, es ļoti piedomāju pie tā, ko lietoju pārtikā. Principā var teikt, ka esmu veģetārietis. Bet ne karojošais. Ja viesos man piedāvā kaut ko...

– ... **tu nemētā rokas pa gaisu un nestāsi visiem...**

– Jā, pat varu kaut kādu gaļu apēst. Bet mājās ne. Nekādu gaļu. Kādu zivtiņu varbūt, paretam.

– **Bet cilvēki tomēr tevi laikam uzskata par uzdzīvotāju, tāpat kā Mocartu.**

– Jā. (Sīrsnīgi smejas.) It īpaši, pateicoties dzeltenās preses publikācijām. Jā, tādā veidā rodas ļoti mānīgs tēls. Kaut gan īstenībā es sēžu mājās...

– **Patiesībā tu esi askēts.**

– Jā, askēts. Un rūpējos par savu mūziku un notiņām. Nu... šad tad iedzerot vīnu. Protams.

– **Ari viens pats?**

– Tikai viens. Mani neinteresē kompānija.

– **Bet tev taču ir tādi tuvie cilvēki – kaut vai šie, kurus tu atkal esi paņēmis kantātei, abi Sējāni un Ieva...**

– Jā... bet mēs nesvinam pat dzimšanas dienas. Nekad neesam svinējuši. Mēs jūtamies kā gara radnieki.

– **Un tad nevajag nemaz tā jubilejās čupoties?**

– Nē, mēs nečupojamies. Es nečupojos arī nekur apkārt. Tikai tad, ja ir kādi sarīkojumi, kur man jābūt. Vai arī, ja tas notiek spontāni... ir bijuši daži gadījumi. Teiksim, pēdējais tusiņš pie manis bija pirms pusgada, tajā bija ļoti kolorīta kompānija. Manā astoņu kvadrātmetru virtuvē satilpa kādi desmit cilvēki. Man šķiet, kāds sēdēja pat dušā. Nu, jā... tad tur bija gan *Dienas* žurnālists Uldis Rudāks, gan Latvijas pankroka krusttēvs *Inokentija Mārpla* līderis Dambis. Tad bija mana drauga, gleznotāja Raula Zitmaņa dēls Otto Zitmanis, arī gleznotājs ar savu draudzeniti. Tad vēl Ādažu kalēja mazdēls, vispār – raiba publika. Nu, jā – vi-sādas draudzenītes... Kā viņi tur visi satilpa, nesaprotu.

Līgaviņa ar baigām aknām

– **Tu tiešām grasies precēties, kā par tevi raksta?**

– Nu, jau atkal sākas... dzeltenās preses stilā.

– **Tu tagad nedzeltenajai vari pastāstīt, kā ir īstenībā, citādi viņi tur saraksta nezin ko.**

– Lai viņi raksta, kas viņiem ienāk prātā. Vairs par to īpaši neuztraucos. Bet varu teikt – nē... tik drīz es neprecēšos. Ja vispār precēšos... nezinu.

– **Jābūt tādai meitenei, kas tajā Bēthovena nekārtībā...**

– ... kas to vispār spēj izturēt. Un tur tiešām jābūt baigām... aknām un krampim. Jo man šķiet, ka no manas klātbūtnes un no manas lielummānijas visi cilvēki, kas man ir blakus, mulst. Ārkārtīgi samulst.

– **Kā izpaužas tava lielummānija?**

– Khm... Nekā. (Smejas.) Nekā. Sajūtās. Kaut kad sen, ļoti sen man kāda ekstrasense teica, ka man ir ļoti liels... biolauks. Kas izplatās ap mani. Un lai mani izturētu...

– **Varbūt tas nav slikti. Varbūt ir labi, ka tu cilvēkus apņem ar tādiem kā saules stariņiem, tos, kas ir tavējie, protams.**

– Jā, bet tam cilvēkam, kurš ienāk saules stariņos, jābūt pietiekami stipram. Un tas ir diezgan grūti. Faktiski pirmā, otrā un trešā sieva – ja tā skaitām, ir izturējušas.

– **Vismaz kādu laiku.**

– Jā. Es uzskaitu tās, ar kurām man bijušas attiecības, bet juridiski varbūt nav bijušas nokārtotas. Bet... jo tālāk, jo trauslāk tās visas lietas, jo...

– ... **jo sevi pārtaisīt nevari, vai ne?**

– ... arī netaisos. Negribu! Jo šajā cienīja-

mā vecumā uzskatu, ka mūzika ir mana galvenā misija.

– **Un tā pelna nedalītu uzmanību?**

– Jā. Pirms kāda gada *Latvijas Avīzē* lasīju par Einšteina nosacijumiem savai sievai. Vispār es tiem ļoti piekritu. Sieva bez uzaicinājuma nedrīkst ienākt kabinetā, kur Einšteins strādā. Sievai jābūt par viņa drēbēm, sievai jāpagatavo ēdiens, turklāt labs, un viņa nedrīkst uzprasīties uz seksu... (Smejas.)

– ... **pirms viņš nav devis mājienu.**

– Tieši tā!

Sarkanās pogas skaņdarbs

– **Uzzinājuši, ka raksti kantāti, droši vien cilvēki vilka paralēles ar Lūcijas Garūtas kantāti *Dievs, tava zeme deg!***

– Jā...

– **Vai tam ir kāds pamats? Radošs pamats.**

– (Nopūšas, ilgi domā.) Īsti nav. Vislielāko cieņu Lūcijai Garūtai un viņas kantātei. Par Garūtu man ir tikai viens stāsts, kuru esmu dzirdējis. Viņa Latvijas Konservatorijā bija ārkārtīgi smalka kundzīte. Varētu teikt, ka viņa līdzinājās Nadjai Bulanžē Parīzes Konservatorijā, pie kuras studējuši tādi pasaulslaveni mākslinieki kā Astors Pjaccolla, kurš Argentīnas tango pacēla akadēmiskās mūzikas statusā. Tas, ko esmu dzirdējis par Lūciju Garūtu, – viņa esot bijusi ārkārtīgi jūtīga un vienmēr ļoti uztraucies, ka tik nepasaka ko tādu, lai kādu ar savu komentāru neaizvainotu. Pie viņas studējuši arī vairāki patlaban pazīstami komponisti. *Dievs, tava zeme deg!*... Jā, tas bija muzikologs Guntars Pupa, kurš savilka paralēles, ka šī kantāte ir arī kā rekviēms tiem traģiskajiem notikumiem. Bet

INTERVIJA Juris Kulakovs

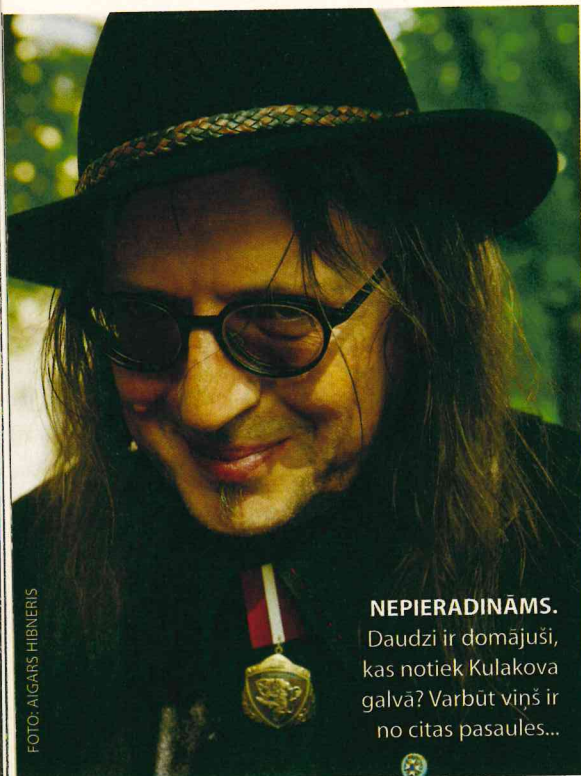

FOTO: AIGARS HIBNERIS

NEPIERADINĀMS.

Daudzi ir domājuši, kas notiek Kulakova galvā? Varbūt viņš ir no citas pasaules...

► tādas tiešas saistības nav. Varbūt garīga saistība un tēmas.

– Bet kantāte kā forma acīmredzot ir piemērota šādam atmiņu, tautas sāpju vēstījumam?

– Kantāte kā forma... Kantāte ir universāla forma, faktiski – dzejas izteiksme mūzikā. Es vairāk nezinu kā operu, kantāti un oratoriju. *Oratorio* ir runāt, tur bieži kaut kādā veidā ir arī runājams teksts, kantāte ir *cantare* – dziedāt, *opera* nozīmē darbība. Skatuviska darbība. Nu, kantāte ir normāli vokāli instrumentāls žanrs, kurā var izteikties pietiekami izteiksmīgi.

– Domāju, tāda kantāte ir katrā latvietī, tikai visi neprot rakstīt notis. Tiem, kas piedzima tajā vasarā, tagad ir septiņdesmit, bet tā sāpe kaut kur ir, kaut arī tas varbūt nav skāris viņu ģimenes.

– Jā... viens ir, ka mēs zinām vēsturi, otrs – ir tā, ka mums, atšķirībā no Krievijas, kur jau septiņpadsmitajā gadā viss aizgāja pa pieskari, ir paveicies. Mums tomēr pēc 40. gada tā paaudze vēl bija dzīva, saglabāja atmiņas par pirmo Latvijas Republiku, arī mani vecāki. Ir viens manas mammas smieklīgs stāsts – kad Latvija tika okupēta, augstskolā, kurā viņa studēja, pēkšņi visiem lika diktātus rakstīt krieviski. Un viņi visi rakstīja ar latīņu burtiem. Tad krievi aptvēra, ka viņiem tomēr būtu vispirms jāiemāca kirilica...

– Cauri Līvāniem arī gāja dzelzceļš. Likāt kapeikas uz sliedēm?

– Jā, bet mēs tur nespēlējamies. Tā galvenā funkcija bija, ka pa to var aizbraukt uz Rīgu.

– Es te, muzejā, aptvēru, ka dzelzceļš ir arī tāda ļoti piesātināta vieta. Tev nekad

nav bijušas bailes tikt aizvestam? Kaut kur, kaut kādā veidā.

– Ir gan bijušas, jā. Man bērībā ir bijušas bailes no padomju ideoloģijas. Arī no atomkara. Es gribēju zemē izrakt bunkuru. Ja tur būtu piespieduši to sarkano pogu, tad būtu...

Ārpus agresijas

– Kad nācu iekšā mēģinājumā, skanēja šūpuļdziesmas motīvs.

– Jā, *Aijā, Ansīt, aijā...*

– Un pretim tam bija ļoti agresīvs motīvs.

– Tā ir ārkārtīgi traģiska epizode – zīdāinis mirst. Šajā kantātē ir daudzas nāves. Dažas ir konkrētas, un pie beigām ir epizode, kur kurzemniece aicina uz sacelšanos, uz dumpi – laužiet sienas, plēsiet griestus! Un tad tur visi tiek apšauti ar automātu kārtām... Jā, šūpuļdziesmas motīvs tur ir apzināti iekomponēts, un pretī ir skarbā īstenība – solista dziedājums.

– Vai vari pateikt, kas ir agresija pret mākslinieku miera laikos?

– Pat nevaru pateikt... domāju, ka miera laikos nav nekādas agresijas pret mākslinieku.

– Pasaule tev nedara pāri, nemēģina ielikt rāmjos?

– Ne-e. Lai tik kāds pamēģina... kurš gan mani vairs var ielikt rāmjos? (*Smejas.*)

– Tu vispār ej uz kompromisiem?

– Ne-e.

– Bet kā tu tā spēj izdzīvot? Džinglus reklāmām neraksti?

– Sen vairs ne. Bet rakstīju. Tai pašai *Prievātajai Dzīvei*, kad tas žurnālis sākas. Džinglu rakstīju arī tad, kad sākas žurnāls *Ieva*. Nē, man vairs to nepasūta.

– Dārgs esi?

– Nu... arī tas, jā. Kas man šķiet ārkārtīgi amizanti – 20. augustā ir Rīga 810 gadu jubilejas dižkoncerts Mežaparka Lielajā estrādē, kādas 7000 personas – Rīgas apvienotie kori, koncerts sauksies *Meistars. Dziesma. Leģenda*. Tur ir kādi desmit komponisti, sapāroti katrs ar savu diriģentu, es esmu tandēmā ar Ivaru Cinkusu, un no *Pērkonu* repertuāra tur ir iekļauta *Mana dienišķā dziesma* un *Baletomānija*. Ar to *Baletomāniju* būs interesanti. Ivars Cinkuss jau man teica – kad viņš sācis mācīt korjiem to dziesmu, izrādījās, tā ir pamatīgi grūta. Bet, tāpat vien klausoties, šķiet, ka vienkārša.

– Ir grūta, to Ieva viena var izbļaut uz skatuves, bet ne vesels koris.

– Kad būs tie tūkstoši koristu, *Pērkons* arī tur piedalās – tas varētu būt ļoti...

– Tev tūlīt jāiet iekšā zālē, jākāpj uz skatuves – tu esi lepins par to, kas skanēs? Par savu darbu?

– Katrā ziņā... Ja no lielumkānijas pozīcijām, tad, kā Dievs ir teicis, es atzīstu to visu par labu esam (*sirsniņi smejas*), ko es esmu sarādījis. Jā. ■

HOROSKO GUNA KĀRKLĪ

AUNS
(21.03.–

MĪLESTĪBA
cilvēku. Šķietis, kpat no iepriekšēneanalizē šo situ

BIZNESS. E
un notikumi, kumest plinti krūnpriekšu! Ienāku

KO DARĪT.
šiem pasākumiēkā atsvaidzinātun meklē garīgo

KO NEDARĪT.
vai skaistiem nībet pēc tam dormanies no stres

VĒRSIS
(21.04.–

MĪLESTĪBA
gus vai kultūrasiepazīšanās. Būme pēc stabilitā

BIZNESS. I
projektus un ne
jādomā par jau

KO DARĪT
viedokli un esipieredzi un dzi
uzcītīgs un uzr

KO NEDARĪT.
var atsaukties u
kas var radīt st
neatstāj nejaus

DVĪŅI
(21.05.–

MĪLESTĪBA
un palaikam jākopā ar mīlotēnoskaidrot abj

BIZNESS.
radoša pieeja.
uzskata tevi p
nesis veiksmi

KO DARĪT
sasniegšanai, s
sikumos. Vērt
pārdomās vie

KO NEDARĪT.
citu solījumiē
Nebūtu vēlārn
jezga būs lielā